

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 22.

V Mariboru 2. junija 1870.

Tečaj IV.

Volitev.

Kedar so volitve, ima ljudstvo v rokah svojo srečo, ima v rokah vso oblast in vse svoje prvotno veličastvo. Kedar so volitve, si ljudstvo nadeva svoje dače; kedar so volitve, si ljudstvo nadeva vojake; kedar so volitve, si ljudstvo dela svoje prihodnje ministre; kedar so volitve, si ljudstvo dela vse svoje postave.

Čuje se včasih beseda: „da bi jaz bil cesar, jaz bi inače vladal, hudodelnikom bi se inače hudo godilo, dobri in pošteni ljudje pa bi v miru živeli, nič ali celo malo dače plačevali, vsako nedeljo bi količkaj priden delavec in gospodar obiral svojega mastnega kopuna.“

Temu je lahko pomagano. Kedar so volitve, ima vso oblast ljudstvo, onda si lahko ljudstvo zapové, kakor mu drago. Cesar sam si je za se in za svoje naslednike vnovič 20. oktobra 1860 odpovedal postavodaje, in ima le pravico izmed poslancev si izbrati ministre in pa postave potrditi. Pri volitvah tedaj je ljudstvo veličastvo, pri volitvah veleva ljudstvo, pri volitvah je ljudstvo vladar še več kakor cesar, ki ima le od ljudstva in po ljudstvu svoje veličastvo in postave samo potrjuje, ljudstvo jih pa daje in sklepa.

Pri volitvah je tedaj lahko vsak volivec po svoji meri postavodajec in to je, mislim, ono zaželeno cesarstvo, samo da volivec z volitvijo postavodajne može stavi in po tem takim postave daje, cesar pa le potrdi.

Zato, kedar pride volitev, odloži ljubi moj gospodar! svojo otiko in motiko, teslo in veslo, škarje in kopito, in če imaš voz že naprežen, izprezi vole in konje, idi raz strehe volit, kajti z volitvijo si dačo in vojake nalagaš.

Premisli le sam. Kedar v srenjski zastop volite, onda imate srenjani pravico si izvoliti te ali te može za župane in odbornike, oblast je v vaših rokah, lahko si volite koga si bočete in nikdar vam ničesar nima zapovedati. Kedar pa je volitev dokončana, potem pa ste svojo oblast dali iz rok in izvoljenim v roke, ti vas smejo vladati in vam celo dačo nalagati. Le glej v dačno knjižico, tam imaš zapisano: srenjske doklade 5 gold., pride ravno desetica na 1 gold. zemljiščne dače.

Kdo ti je to dačo naložil? Ti sam, ker si si volilne može v srenjski odbor, ki so ali slabo gospodarili, ali so hteli kak novi most imeti in so ti zato srenjsko doklado naložili.

Premisli dalje. Bile so volitve v okrajni zastop. Ob novem letu že najdeš v dačni knjižici zapisano 10 gold. okrajne doklade, pridete že 2 desetici na 1 gold. zemljiščne dače. Kdo ti je to doklado naložil? Ti sam, ker si dal z volitvo oblast zaupnim možem, ktere si volil. Oni so pa to oblast vzeli in so z okrajnim blagom tako gospodarili, da ti imaš toliko in toliko plačati. Če se ti doklada zdi nepotrebná ali previsoka, zakaj si volil ravno te može, ki sedaj tako delajo.

Premisli dalje. V dačni knjižici bereš tudi 20 gold. deželne doklade, 50 gold. zemljiščne dače in 25 gold. izredne državne doklade. Kdo ti vse to nalaga? Ljubi moj gospodar, kdo drugi ko ti sam kedar voliš in si voliš take ljudi, ki ti vse take in enake dače in doklade nalagajo.

Iz tega poznaš, kako si nalagaš sam dačo. Ravno tako si delaš sam svoje postave, dobre ali nedobre pri volitvah, kajti izvolivaš si one može, ki potem postave delajo.

Iz tega je pa tudi razvidno, da ljudstvo svoje postavodajne moči in oblasti ne sme lahkomišelnó vršiti, da voli koga bodi, ali pa da se volitve izogiblje. Tako lahko postopanje osramoti veličastvo in oblast ljudstva, ki pravico in svobodo daje in sodi in brani s svojim umom premoženjem in krvjo.

Zato bodi vsakemu volilecu sveta dolžnost, ki je ne sme nikdar in nikakor zanemarjati, da gre volit. En glas odloči, posebno pri nas Slovencih, kder naši nasprotniki zlo kričijo in nemškutarji se širokoustijo, kakor da bi jim bila dana vsa oblast. Vedite, da če vsi drugi molčite in se ne genetete, v vaši srenji 4, 3, ali celo 2 nemškutarja lahko zmagata in si volita nemškutarskega volilnega moža. Če pa vas pride volit vseh 40, 30, 16 ali kolikor vas je slovenskih volilcev, lahko izvolite poštenega Slovence z veliko večino.

Vzbujeni narodi, vedoči ceniti veličastvo in oblast ljudstva, ki počiva v volitvah, imajo volitvene dneve za posebne praznike, se prazniško oblečejo in okinčajo s traki, zastavami in gredo slovesno k zmagi za pravico in svobodo. Na Českem so se celo težki boleniki privažati dali, da le svojo državljansko pravico in dolžnost vršijo.

Kder se volitve vršijo s tako resnobno častjo in slovesnostjo, je gotovo, da so najpoštenjši, najsvobodnejši, najumnejši može voljeni, bodi si da gredo volitve le za volilne može ali za poslance same. Vojak gre v vojsko, v borbo na življenje in smrt kakor se mu veli, volivec pa gre po svojem prepričanju v borbo za pravico in svobodo in to samo z besedo. Kteri narod se gene za svoje pravice pri volitvah, to pravico prej ali slej gotovo dobi, kteri pa se ne navduši ali ne gene, ta je že zgubljen.

Zato Slovenci! na borbo v volitveni mejdan, naj volitev odloči, ali nas Nemštvo ima poplaviti, ali stojimo kot pravi Slovenci na zemlji slovenski, vredni svojih nekdanj svobodnih prednikov slovenskih, in nas je volja junaško in združeno z drugimi Slovani in federalisti braniti enotno zvezano Avstrijo in v nji ravnopravno Slovenijo!

Kako se nam je pri volitvah obnašati?

Kmalu bodo po vsej Sloveniji volitve. Te volitve bodo za nas Slovence morda odločivnejše, nego so bile ktere prej. Ne samo sramota za nas bi bilo, ko bi zmagali tujci in prijatelji tujcev, sovražniki naše domače besede in domače slovenske šege, bila bi tudi neizmerna škoda za našo prihodnost. Čas hiti naprej, v Avstriji in Evropi reči strahovito hitro zoré; kamor pogledamo, povsod je nezadovoljnost, povsod kipi in hrumi. Tako se moramo Slovenci vprašati: kaj bo v prihodnosti z nami? Tujec nas bo v gospodarstvo dobil popolnoma, ako se ne pripravljamo, ako se na vso moč ne branimo.

Narodni slovenski poslanci so naša glavna bramba! Da se izvolijo zdaj povsod po Slovenskem narodni slovenski poslanci, da nemškutarstvo na vrh ne pride: to moramo z vsemi močmi, z vsem pogumom in z vso mogočo delavnostjo prizadevati si.

Že so volitve razpisane. A toraj moramo se organizirati, moramo delati in resno agitirati začeti, kajti gotovo je, da bosta nemški liberalizem in slovensko nemškutarstvo svoje mreže čez našo deželo prepregla in lovila v

svoje zanjke slovensko ljudstvo. Te mreže nam je odvažno povsod trgati.

Volili se bodo najprej volilni možje. Ti morajo Slovenci biti, morajo prvotnim volilcem prej obljubiti, da volijo le slovenskega, vseskozi narodnega kandidata. Da se bo pa to zgodilo, treba je da vsak izobražen in podučen Slovenec, vsak komur je blagor domovine svet, precej začne delati, volilce podučevati. Pustimo ves prepir, ves razloček stanov, različna stališča: narodnjaki, domoljubi bodimo. Zdaj gre za našega naroda prihodnost, resen je čas, bodi naše delo tudi resno in možato in netrudljivo. Kdor imaš priliko, imej voljo, pojdi okrog volilcev, govori, prepričaj! Kdor imaš znanee, piši jim, če govoriti ne moreš. Stvar naša je pravična, narod naš je bister, Slovence hitro sprevidi, kaj je prav in dobro, kaj je njegova pravica. Ali rok ne smemo križem držati, besede ne varovati, da nemškutar in sovražnik s zvijačo Slovenca ne prevvari.

V vsakem okraju naj se poseben odbor ustanovi, skupno delo je izdatnejše delo. Odbor naj skrbi, da ne bo noben kraj zapuščen in nepodučen, da bodo volilni možje samostojni, neustrašljivi in pravi naši možje. Nibče naj se delu ne odteguje. Vsak naj bo delaven, kakor da bi na samó njegovem delu slonel dober izid.

Ako bomo ravnali tako, bode zmaga naša, kar daj bog in junaško delo!

Program.

17. t. m. v Mariboru iz vse dolenje Štirске zbrani slovenski rodoljubi so sklenili, da hoté kandidate za prihodnji deželni zbor priporočati na podlagi sledeče dogovorjenega programa:

I. Slovenske tirjatve v državopravnem oziru:

1. Zedinjenje vseh Slovencev je naša pglavitna težnja; dežele, v katerih živimo, nimajo pravice, niso osebe pravice zoper naš narod, ampak narod je moralna oseba, ki kot takovšna nikoli ne more zgubiti svoje osebne pravice do združenega pravnega življenja v eni avstrijski kronovini.
2. Tirjamo, da se nemudoma vpelje za Slovence raba slovenskega jezika v vseh javnih vladinih, deželnih, cerkvenih in šolskih zadevah; ob enem priznavamo enake pravice vsem drugim narodom.
3. V povspreh pravosodja tirjamo že zdaj višo deželno sodnijo za vse Slovence, s sedežem v Ljubljani.
4. Ker po dozdanjih skušnjah večina štirskega zbora zgoraj navedenim tirjativam ne bode prijazna, hočemo delati v zvezi in sporazumljenju z drugimi avstrijskimi federalisti.
5. Slovenski narod — želé, da se naša država preosnuje na federalistični podlagi — priznava samo vojaške, finančne in trgovinske zadeve kot skupne.
6. Vse druge zadeve spadajo v oblast deželnih zborov.

II. Tirjatve v cerkvenem oziru.

1. Slovenci nimamo nič proti temu, da drugoverniki, ki uživajo popolno versko svobodo, imajo z nami enake državljanske pravice; toda kot katohčani tirjamo, da tudi katoliška cerkev vse svoje notranje zadeve samostalno uravnava.
2. Ker je vse na tem ležeče, da se naša šolska mladež izreja v krščanskem duhu, želimo, da se šolska postava še enkrat presodi in tako popravi, da se v samostalni organizaciji šole tudi katoliški cerkvi primeren vpliv pri nadzorovanju šol odloči.
3. Cerkevno premoženje je kakor vsako drugo nedotakljivo.

III. Tirjatve v drugih splošnih zadevah:

1. Društva za napredek obrtnije, splošne omike itd. naj se po potrebah tudi iz deželnega zaklada podpirajo.
2. Napredek v obrtniji je le mogoč, ako se iz deželnega zaklada več stori za vravnaje naših rek, osnovo in ohrano dobrih cest itd.
3. Hočemo da se varno pazi pri osnovi novega katastra, da ne bodemo preveč obloženi z davki. Ob enem želimo, da se pri tej priliki naše zemljiščne knjige tako vredijo, da pridejo v popolno soglasje z novim katasstrom in da se potem vsled tega realni kredit bolj okrepeča.

IV. Vsa druga vprašanja se prepuščajo svobodni previdnosti naših poslancev.

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca junija.

V hiši in dvoru. Skednji in žitnice se morajo dobro sesnažiti in prevetrili, zrnje premetati, sirovo maslo se mora delati in iz njega maslo.

V hlevih. Hlevi se morajo marljivo snažiti, gnoj vsak dan izmetati (zarad zelene klaje); konji in goveda se morajo večkrat skopati in ovce ostriči. Konca tega meseca vrženi prasci se puščajo za pleme; svinje se po veliki vročini ne smejo ven goniti in se morajo večkrat kopati, kar jim zlo koristi. Mladi petelini se morajo vkopiti in gosem več perje izpipati.

Na polju in senokošah. Kesni lan in vodena repa se mora sejati; zeljine sadike, če so ktere izostale, se morajo posaditi; sladko korenje in krompir se mora okopati; prahe tretjokrat preorati. Seno se pokosi in na senokoše taki voda napelja.

V vrtih in sadovnjakih. Drevesa se naj cepijo in okulirajo in sicer na izhodnih in večernih straneh dreves, prestavljena drevesa se naj marljivo zalivajo; žive plote obreži. Sparga se od Janževega ne sme dalje več rezati; vse se na vrtu mora marljivo okopati in pleti in gosenice in drug mrčes pobirati.

V vinogradih in hmelnikih. Dokler trs cvete se ga ne smeš doteknoti, ko pa je ovel se začne vezanje in druga kop. Hmelj se mora k drogom napeljavati in okopati.

V ribnikih. Karpi in klini mečejo ikre. Iz žlema-stih ribnikov se mora žlema izvoziti.

Pri ulnjaku. Rojenje se mora dobro opazovati in roji loviti.

Log in lov. Drevesnice dobro varovati, brestovo seme nabirati; če je kaj posekanega drevja zaostalo, se mora odstraniti, paziti na šumni požar. Ptice roparice in mlade race streljaj, zanjke nastavi.

Umni sadjorejec.

Načini, po katerih se drevesa cepijo.

(Dalje.)

3. Cepljenje za kožo.

Cepljenje za kožo v tem obstoji, da se cepič med kožo in med les na strani vtakne, ko se divjak odreže. Za to delo mora biti drevje že muževno, da se koža ali skorja od lesa loči. Kadar je že divjak odžagan, se na strani koža malo po dolgem razkolje, to je z ostrim nožičkom do lesa vreže, in od zgoraj z zagojz dico, ki je na eni strani okrogla, na drugi plošata, koža malo od lesa odrine. Potem se vreže cepič pod popkom vprek ne celo do stržena, od tod na zdolaj kakor dolga je zareza na divjaku v podobi zagojzde, spodaj mora biti ožji. Tako pripravljen cepič se za kožo v divjak od zgoraj na trdo zarine, da se kože obe sprimete. Rana se z voskom zamaže in s trakom poveže.

Za kožo cepiti je že zategadelj dobro, ker se divjak ne razkolje, in ne izreže, temuč odreže in na strani koža za pol do enega palca vreže in toliko odrine, da se cepu prostor naredi. Tako se že majhna drevesca cepiti dado, in ker se to takrat dela, ko je drevje muževno, na druge načine pa se že več ne dá cepiti, je tako cepljenje velike vrednosti, če še le cepiči niso pognali ali se celo posušili. Da je divjak že v listju ali cvetju, nič ne škodi; posebno je zanesljivo tako cepljenje na slivah ali češpljah. Tudi divjaki peščenega sadja se zeleni z dobrim vspehom cepijo za kožo.

Stareja drevesa se vendar ne smejo v vejah naenkrat pocepiti, ampak v dveh ali treh letih, da drevo ne pogine. Vselej pa se mora na to gledati, da bo drevo iz teh cepičev v lep vrh zrastle, če ravno bi katero ostalo vejo sneg polomil, ali se celo posušila. Takemu drevesu se nektore vodene mladike pustijo, da več soka k cepičem napeljavajo, ktereга tudi sami cepiči porabiti ne bi mogli.

4. Cepljenje v sklad.

V sklad ali razklad cepiti, je najstareja pa naj slabša navada. Divjak se gladko odreže, razkolje in žlahni cepič pri strani v podobi zagojzdicje vanj vtakne, da se lub z lubom sprime. Po tem se rana s cepivnim voskom zamaže in oboje s trakom trdno poveže.

Vsak divjak se dá v sklad cepiti, ki je debel kakor ročnik. Če se takrat cepi, kadar začne sok pod kožo prihajati, se najraje v sklad prime. Meseca svečana ženejo že marelice, breskve in črešnje; potem slive. Meseca marca ali sušca se cepijo bruske, zadnje pa jabelka.

Divjak se ravno vprek, kder ima najlepši les in gladko kožo, prežaga in potem z nožem gladko obreže. Sedaj se nastavi nož na sredo debela, in se s kladvom nanj tolklja, da se deblo za palec globoko gladko razkolje. Ko se nož izpotegne, se zagojzdica v sklad trči, da ga toliko razširi, kolikor je cepič debel. Zdaj se cepiču vštric enega popka na obeh straneh zarezava naredi in za palec dolgo poostri ali ošpiči, da bo cepič kakor zagojzdica; pri straneh pa naj koža ostane, vendar naj bo zunajna plat nekoliko debelejša od znotrajne, da bo sklad, kadar se cepič vanj vtakne, povsod ga trdno prijel, ko se zagojzda izmakne, kože pa divjaka in cepiča se dobro sprimete. Cepič se zgoraj toliko odreže, da imasamo dva ali tri popke. Sedaj se rana zamaže, pa tudi cepič na vrhu; po tem se s cunjjo povije in s trakom zategne in poveže, da se lože v sklad s cepičem zaraste.

Kdor v sklad cepi, mora sledeče pomisliti: Divjak naj bo dobro vkoreninjen, niže ko je divjak cepljen, hitrejši in lepše bo rasel, debelemu drevesu se pod cepom ne smejo vse veje porezati, da imata cep in deblo iz zraka živež, in da ne bo divjak druge divje mladike pognal, cepič pa bi se ne prijel; tista stran cepiča, kder je prvi bližnji popek, se naj znotraj obrne, da se pred rana zaceli in zaraste; v eno deblo naj se dene le en cepič, če je divjak zlo debel, pa dva, od vsake strani enega, da se rana zalije; cepi naj se v lepem vremenu, vendar ne v vročini ali vetrovnem času; cepiči ne smejo muževni biti ali pa gnati; tudi ne mokri ali celo oslinjeni.

5. Cepljenje v zarezo.

V zarezo se cepi, če se žlahni cepič na debelem koncu kakor zagojzdica po obeh straneh blizo enega palca dolgo gladko prireže, tako da bo zunajna plat s kožo širja, znotraj pa cepič rob imel. Ravno tako se narobe v divjak, ko se je odrezal, proti strženu zarezava naredi, da se cepič va-njo vtakne in vso rano zakrije in napolni, koža cepiča in koža divjaka pa se sprime. Po tem se cepič k divjaku s voskom zamaže in s trakom povije.

Tako se cepiti da skozi celo leto in zimo, kdor v hiši cepi divjake, jih tudi zamore po zimi cepiti, po tem spomladi in do kresa tako delati, čeravno je drevje muževno; toda od jeseni do kresa le s takimi cepiči, v katerih še ni muzga gnala, kadar so bili odrezani. Po kresu pa se cepi z zelenimi mladikami; pa se mora vrh toliko prikrajšati, da ima cepič le dva popka, tudi listje se nad polovico prireže in rana na vrhu z voskom zamaže. Divjak se gladko poreže in otrebi, če še ni nič gnal; če pa se zeleni cepi, se mu pod cepičem do spomladi vse mladike pustijo.

6. Cepljenje z nasadom ali v žlep.

Z nasadom ali v žlep se cepi, če se divjak odreže, in ali pri strani štirivoglata, ali trivoglata zarezava, to je žleb, ali pa čez deblo zarezava napravi, in se cepič va-njo vtakne, da v zarezo prav pride in se lub z lubom sklene. Potem s cepivnim voskom rana zamaže, in s trakom poveže. Tudi se da cepiti, če se v divjakovo deblo, v svrš zvrta in cepič oklinči, da luknjo napolni in lub na lub trdno vsede, ali pa narobe, če se cep zvrta in na olupljeno deblo nasadi. Se vé, da se tako večji divjaki cepijo, pa tudi trte v zemlji tako cepljene, se rade primejo. (Dalje.)

Zgodovinski spomini.

(Spisal Dav. Trstenjak.)

Grad Strahkov.

Že učeni Eustahij, kateri je umrl leta 1149 je v svojih komentarih (pojasnilih) grških pisateljev omenil strahovitih gradov, ki so stali še za njega v Noriku, to je v deželah: Stajarski, koroški in v gorenje-avstrijski; v katerih najdemo do dvanajstega stoletja še slovenske prebivalce. Eden takšnih strahovitih gradov je: Strahova, tudi Strahkov, v katerih oblikah se najde v listinah devetega stoletja (gl. Hor-

mayr Archiv Jahrg. 1822, Nr. 74 in 77). Ta grad stoji eno uro proti severu od mestica gornještajarskega: Rothermann, ki se je prvle, ko se je bilo ponemčilo, velelo: Črmeno (slav. „Cirminah“ quod rufam urbem significat) t. j.: crmeno, črveno, črleno mesto.

Zapadno stran prekrasne paltske doline okrožuje dvoje pogorje, ki se vleče v ravni črti od izhoda do zahoda. Najdeš v tej dolini lepe zelene trate, rodovitno polje in goste gojzde. Lepe kmečke hiše stojijo tukaj in razodevajo popotniku bogastvo tega kraja. Globoko v dolini teče počasno v stoterih vijugastih krivinah od izhoda proti zapadu modrikasta reka Palta, ktera pogostem vso to dolino popali, zato so jej nekaj tukaj stanujoči Slovenci dali imé Palta.*) Ona se izliva v reko Anas (Enns). To prekrasno dolino okrožuje več visokih bregov, katerih eden ima slovensko-nemško imé Openberg. Slovani so špičaste hribe imenovali: ope (sorodno z latinsk. apex), zato najdemo: Opovo naj višji hrib na fruški gori v srbski vojvodini, Opelno, Opava v slovanskem Slezkem. Bližnje predgorje se veli: Korah to je: v Korah, od ker, kor = pečina, skala. zato imé korská planina (Koralpe), Koroh, Koroha to je Korošica prebivalka korastega, pečevnatega sveta. Med Korami in Palto stoji breg Strahov ali Strahkov in na vrhuncu tega špičastega brega prestari grad: Strahova, Strahkov (dandanašnji ponemčen: v Strechau) še danas tako ponosno in mogočno, kakor pred večimi stoletji. Grad je nezmagljiv in res strahovit. Če od iztoka potuješ, ga že vidiš pet ur poprej, in dozdeva se ti, ko bi stal le en sam hram s turnom na špičasti pečini. Vendar ni tako. Dolžina grada meri 160 sežnjev, ali širina ni večja kot 20 sežnjev. Zob časa in razne spremembe po različnih posestnikih so gradu že prece odvzele podobo starinstva.

Grad Strahkov je bil do leta 1170 še v rokah slovenskih žlahtnikov. Listine omenjajo že leta 1140 plemenitaša: Durnik-a iz Strahove. Durnik je prav čisto slovensko imé, in še sedaj najdeš žive rodbine: Durek, Durnik po Slovenskem. Beseda dur pomenja strašen, strahovit, primeri oduren, to je: grd, gnusen (abominabilis). Leta 1170 se imenuje: Geron iz Strahove. Tudi ime Geron je slovensko, primeri imena: Gerima iz leta 872, pri lužičkih Slovenih, Gerislav, kralj polabskih Slovanov, Gerun, imé staropolskega plemenitaša, Gerovit, imé božanstva v mestu Bolegost na ranskem (Rujanskem, Rügen) otoku. Tudi slovenski Noričani so to božanstvo častili, kakor pričuje spominek v melski dolini na Koroškem najden, ki ima napis: Gero augusto sacrum, to je: Geru velečastnemu posvečeno.

V strahovski okolici najdeš občine z slovenskimi imeni: Lesnik (Liessing), Metlenik (Metling) Laznik (Lassing) Schlaten to je: Slatina. Plas, to je Plaz, Strimizen, to je Strmice**) itd.

Politični ogled.

Sedajne ministerstvo je zdaj zadosti jasno pokazalo, da hoče biti „verfassungstreu“ in zidati na decemberski ustavi. To bi Potočki tudi lahko bil prepuštil — Giskretu, saj je moral vedeti, da po tej poti s Čehi ne bo nič opravil.

Kakor se iz vseh časnikov bere, skorej nobena stranka z vezdanim ministerstvom ni zadovoljna, pa tudi biti ne more, in ravno, ker nima uobenega zaupanja, bo moralo prej ko ne, v kratkem spet odstopiti. Dokler pa ne bo federalističnega ministerstva, se bo težko katero dolgo držalo.

Ministersko svetovalestvo je najvažnejše točke poljske rezolucije dovolilo, med katerimi se tudi nahaja ta, da dobi Galicija posebnega ministra. Točka vendar, po kateri se zahteva odgovorna deželna vlada za Galicijo, ni sicer popolnoma zavržena, ali vendar zlo modificirana. Kako so se dogovorili med Poljaki in ministerstvom končali, se še nič prav gotovega ne vé, če vendar je res, da Poljaki grede radi v državni zbor, se je stvar končala po volji Poljakov.

„Politika“ piše, da Čehi, Moravci in Tirolci ne bodo šli v državni zbor. Kaj pa bodo storili Slovenci?

*) Tudi v Galiciji je rečica imenovane Palta. Vredn.
**) Slovenci so svobodno štimani, ker so več del koroških in štajarskih mest in gradov postavili. Že Tacit toži o Germanih (Nemcih), da nimajo ni mest ni gradov, temoč živijo v posameznih kmečkih hramih. In vendar nas naši ljubeznjivi sosedje zmirom imenujejo „barbare“, to je: divjake. Vredn.

G. Andrašy je spet na Dunaju, gotovo hoče zvedeti, kaj in kako stojijo stvari tamo, saj se tudi njemu pripisuje, da so se razpustili deželni zbori.

Nemški poslanci na Dunaju so sklenoli, da ne morejo pritrjevati federalističnim težnjam, in da se bodo z vso krepostjo protivili vsemu delovanju za federalizem.

Ogerski deželni finančni minister Lonyay je te službe odvežan in je imenovan za državnega finančnega ministra.

V Pragi so sopes ovohali novo zaroto z lastno tiskarnico itd., in so začeli spet mnoge osebe zapirati, morebiti spet hočejo vpeljati izjemni stan, samo da Čehom spet usta zamažejo.

V Zagrebu je zdaj na videz spet vse tiho in mirno, pravi se vendar, da na tihem zlo tli v Hrvaški in da se zna v kratkem vneti.

Srbska knjezinja Julija Obrenović se je v korist knjeza Milana in Srbije odrekla vsem pravicam, katere je imela kakor udova Mihajla do njegovih dober in do Srbije.

Iz drugih zunajnih držav ni nič posebnega novega o politiki čuti, samo iz Italije še zmirom prihajajo glasi, da so republikanci zmirom zlo delavni in da se uporne čete po vseh straneh zmirom množijo in da še vlada nobene ni popolnoma zatrla.

Novičar.

(Državni poslanec dr. Toman) je na Dunaju nevarno zbolel, kar tim bolj obžalujemo, ker bi njegova delavnost posebno v vezdajnih časih nam zlo potrebna bila. Upamo, da bode vendar spet v kratkem se ozdravil in da stopi na svoje važno mesto.

(Graf, ki je s kmeti hudo ravnal.) 13. t. m. je sodnija v Zagrebu obsodila grofa Viktora Orsič-a na tri leta v težko ječo zastran tega, ker se mu je dokazalo, da je s kmeti strašno hudo ravnal, zvun tega je Orsič tudi zgubil zlahtnost.

(„Naša Slova“) se pravi novi gospodarsko-politični list, ki je te dni izšel prvokrat v Trstu. Namenjen je posebno za prebivalce v Istriji, Dalmaciji in na kavarnerskih otokih, in zato je pisan v nekem posebnem, rekeli bi, hrvaško-slovenskem jeziku, ktere ga govorijo imenovani stanovniki. Kar se vidi iz programa, moramo reči, da bo list prav koristen, in to se že kaže iz prve številke. Ker je pisan v takem jeziku, da ga vsak Hrvat in Slovenec lahko razume, bi bilo želeto, da bi se tudi razširil po Hrvaški in Sloveniji. Naročnina iznese 1 gold. za kmeta pa 20 kr. do konca tega leta, in se naj pošlje na vredništvo „Naše Slove“ v Trst Via Capuana Nr. 1969/1.

(Gosp. Hermann Gödel,) c. k. dvorni svetovalec na Dunaju, rojen Mariborčan, bode pri prihodnji volitvi kandidiral za deželnega poslanca v mestu Mariboru. Kakor se sliši je zmožen tudi slovenskega jezika in sploh ni neprijatelj Slovencev.

(Za nadškofa v Zagrebu) ne bo imenovan občno ljubljen narodnjak Strossmayer, temoč neki g. Mihalovič. To še vendar zdaj znajo samo neki dunajski časniki, in zato je upanje, da ne bo tako.

(Volitve deželnih poslancev za Štajarsko) bodo za kmetijske občine 23., za mesta, trge in trgovinske zbornice 27., za veliko posestvo 30. junija. Vlada bode pre podpirala nemškutarje, ko se boji da Slovenci ne bi šli v državni zbor.

(Prav po vladinem vradništvu.) V Marija-Theresioplju na Ogerskem je nekemu ubogemu očetu, ki ima mnogo otrok, zgorelo 28 gold. v bankoveih, katere je z velikim trudom skupej spravil za najemnino. Mali delek bankovea, ki je še rešen bil, pošlje ministerstvu s prošnjo, v kateri je popisal svojo veliko nadlogo in prošil, naj se mu denar nadomesti. Čez tri mesece je res dobil 30 kr. za on kosček bankovea, ob enem pa tudi eksekucijo, da mora plačati 1 gold., ker pismo na ministerstvo ni imelo koleka. Tako se pomaga ubogim!

Poslano.

Iz Bučkovec pri Mali Nedelji 29. maja. — Ne morem si kaj, da ne bi nekterih vrstic napisal proti dopisu pod „Poslanem“ 19. listu „Slov. Gospodarja“. Gospod župnik Malonedeljski se tamkaj vede, kakor bi bil izvrsten narodnjak — pravi prijatelj slovenskega ljudstva. — Z velikim veseljem bi tudi mi sprejemali g. župnika in njegov dopis, ako bi le bilo kaj resnice na njem. Toda žali Bog! da je takih lastnosti gosp. župnik popolnoma prost. Gospoda,

Izdatelj, založnik in odgovorni vrednik Dr. Matija Prelog.

djanja hočemo imeti! — Ravno to velja tudi o njegovih, v okrajni zastop propadlih kandidatih, kadar volimo volilce za poslanstvo v deželni zbor, katere imamo že pred pragom. — H koncu zakličem: „Trikrat slava vsem volilcem, kateri so tudi za našo faro dva iskrena in značajna narodnjaka zvolili v okrajni zbor!“*)

Jakob Petek.

*) Zdaj pa pač o tem ne besede več.

Vredništvo.

Letni in živinski sejmi na spodnjem Štajarskem od 7. do 19. junija 1870.

Sejmi brez zvezdice so letni in kupčijski, z jedno zvezdico zaznamnani (*) so živinski, s zvezdicama (**) so pa letni in živinski.)

7. junija. Pri sv. Dubu** v okraju konjičkem; pri sv. Emi** v okraju jelškem; v Račju** okraju mariborskem; v Marenbergu**; v Radgoni**; v Brežicah**; v Laškem trgu.
8. " " Pri št. Martinu** blizu Slovenograda.
9. " " Pri sv. Heleni** v okraju jelškem; pri sv. Martinu** na podravju v okraju mariborskem; v Pilstajnu** v okraju kozjem; pri sv. Primožu blizu Celja; v Trebovljah
13. " " V Blanci v okraju sevniskem; v Kozjem**; pri sv. Jurju** blizu Celja; pri sv. Duhu** v okraju konjičkem; pri sv. Janžu blizu Dravberga v okraju slovenskoškem; v Brežicah**; v Rogatecu**; v Zavcu**; v Žiganji gori** v okraju sevniskem.
16. " " V Celju; v Lembahu* okraju mariborskem; v Lembergu** v okraju konjičkem; na Planini** v okraju kozjem; v zgornji Kostrevnici*; na Opletnici** v okraju konjičkem; v Pobrežu* okraju ptujskem; v Mozirju** v okraju gornjegraškem.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	š.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	50	4	80	5	20	4	60
Rži	3	55	3	60	3	60	3	50
Ječmena	3	—	3	00	3	65	3	30
Ovsa	2	5	2	45	2	50	2	90
Turšice (koruze) vagan	3	50	3	55	3	40	3	60
Ajde	3	5	3	—	3	45	2	80
Prosa	2	80	2	40	3	50	2	80
Krompirja	2	—	1	70	1	80	1	70
Govedine funt	—	21	—	26	—	24	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	25
Svinjetine črsteve funt	—	26	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	—	—	8	50	11	—
" 18" " "	—	—	5	85	0	—	—	—
" 36" mehkih " "	4	—	—	—	6	20	8	—
" 18" " "	—	—	4	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	80
" " mehkega " "	—	50	—	50	—	45	—	70
Sena cent	3	—	2	50	1	90	2	60
Slame cent v šopah	2	—	1	50	0	95	1	80
" " za steljo	1	60	1	—	0	85	1	20
Slanine (špeha) cent	38	—	42	—	38	—	40	—
Jajec šest za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 80 kr. a. v.

Ažijo srebra 120.50.

Narodno drž. posojilo 96.80.

Loterijske srečke.

V Trstu 28. maja 1870: **62 42 45 6 36**

Prihodno srečkanje je 11. junija 1870.

Hranilnica

občine mesta Brežic.

Hranilnica občine mesta Brežic, ktera je od c. kr. namestnije v Gradu 6. prosenca 1870 št. 15844 dovoljena, začne svoje opravke

meseca junija 1870.

Od konca bode uradni dan vsak pondeljek v mestni hiši od 8. do 11. dopoldne, razun tistih pondeljkov, na katere pade praznik ali sejem v Brežicah. Ta dan se bodo denarji sprejemali in nazaj plačevali, in tudi druga opravila dovrševala. Od denarjev, kateri se v hranilnico vložijo, se bode 5 od 100 obresti plačevalo, od razposojenih denarjev pa 6 od 100 obresti jemalo.

Za varnost vloženih denarjev je občina Breškega mesta za 10.000 gld. svojega nepremakljivega premoženja zastavila.

Ravnateljstvo

hranilnice občine breskega mesta.

Z. N. St. G.

Tiskar Eduard Janžić v Mariboru.